

VENDIM
Nr. 65, datë 28.1.2015

**PËR MIRATIMIN E PROTOKOLLIT PËR BASHKËPUNIMIN PËR ZHVILLIM,
2014-2016, NDËRMJET KËSHILLIT TË MINISTRAVE TË REPUBLIKËS SË
SHQIPËRISË DHE QEVERISË SË REPUBLIKËS SË ITALISË**

Në mbështetje të nenit 100 të Kushtetutës dhe të neneve 17 e 23, të ligjit nr. 8371, datë 9.7.1998, “Për lidhjen e traktateve dhe marrëveshjeve ndërkombëtare”, me propozimin e ministrit të Punëve të Jashtme, Këshilli i Ministrave

VENDOSI:

Miratimin e protokollit për bashkëpunimin për zhvillim, 2014 - 2016, ndërmjet Këshillit të Ministrave të Republikës së Shqipërisë dhe qeverisë së Republikës së Italisë, sipas tekstit bashkëlidhur këtij vendimi.

Ky vendim hyn në fuqi pas botimit në Fletoren Zyrtare.

KRYEMINISTRI
Edi Rama

PROTOKOLLI

**PËR BASHKËPUNIMIN PËR ZHVILLIM NDËRMJET KËSHILLIT TË MINISTRAVE TË
REPUBLIKËS SË SHQIPËRISË DHE QEVERISË SË REPUBLIKËS SË ITALISË 2014-2016**

Përpyekja për një botë më të drejtë e më të barabartë, në të cilën “Të mirat globale publike”, të tilla si paqja, drejtësia, zhvillimi ekonomik, mjedisi, njohuritë dhe ndihma humanitare garantohen për të gjitha qeniet njerëzore, është mes atyre parimeve frymëzuese të politikës së jashtme italiane dhe veprimeve të saj të jashtme (Kooperacioni Italian për Zhvillim– Udhëzime trevjeçare 2014-2016).

I. PARATHËNIE

Partneriteti ndërmjet Shqipërisë dhe Italisë është i fuqishëm e jetëgjatë, dhe bazohet në marrëdhëniet e jashtëzakonshme historike, kulturore dhe ekonomike.

Kooperacioni Italian për Zhvillim (KIZH) ka qenë i pranishëm në Shqipëri që në vitin 1991, në mbështetje të zhvillimit shoqëror-ekonomik të vendit përmes programeve që synonin konsolidimin e sistemeve të prodhimit, për lidhjen me rrjetet rajonale të infrastrukturës, nxitjen e menaxhimit të qëndrueshëm të burimeve dhe forcimin e kapaciteteve institucionale, së bashku me ato shoqërore, arsimore dhe shëndetësore.

Italia ka qenë dhe ende përfaqëson një partner të privilegjuar për Shqipërinë: është një prej donatorëve kryesorë bilateralë gjatë më shumë se njëzet vjetëve të fundit, vendi mikpritës i njërit prej komuniteteve më të mëdha shqiptare të emigrantëve jashtë shtetit, partneri i parë komercial dhe kryesor i IHD-së shqiptare. Për më tepër, Italia ka qenë gjithnjë në krye për sa i përket ndihmës për qeverinë shqiptare gjatë tranzicionit drejt demokracisë dhe ekonomisë së tregut të hapur, deri tani, duke prezantuar një mbështetje të fuqishme për integrimin e Shqipërisë në BE.

Angazhimi politik i Italisë në Shqipëri reflektohet edhe në strategjinë më të gjerë të qeverisë italiane në Ballkanin Perëndimor, e cila synon nxitjen dhe qëndrueshmërinë e politikës së zgjerimit të BE-së,

duke rrënjësuar brenda saj vlerat demokratike dhe mundësitë e siguruara në lidhje me kultivimin e zhvillimit ekonomik dhe shoqëror. Për më tepër, Shqipëria konsiderohet si një vend prioritar në rajon, për shkak të vendndodhjes strategjike gjeopolitike dhe pozitës së saj pajtuese dhe stabilizuese që ka treguar me vendet fqinje në aspektin më të gjerë të Rajonit Makro-Adriatik-Jonian të BE-së. Dialogu midis qeverive të Italisë dhe Shqipërisë është i qëndrueshëm dhe i fuqishëm dhe është mbështetur me anë të marrëdhënieve të thella bashkëpunuese bilaterale në mjaft sektorë dhe fusha. Duke u bazuar në këtë aspekt, qeveritë e Shqipërisë dhe Italisë kanë rënë dakord për një Protokoll të ri Bashkëpunimi për Zhvillim për periudhën 2014-2016.

Vizioni i përbashkët në të cilin fokusohet edhe Protokollin i ri për Bashkëpunimin për Zhvillim është ai i rritjes së integruar, të shpejtë, të qëndrueshme, gjithëpërfshirëse dhe të mirëqeverisur, e cila synon në krijimin e një pasurie dhe mirëqenieje më të madhe për një Shqipëri evropiane.

Për këtë qëllim, qeveria italiane synon të caktojë një shumë të përgjithshme prej 81.7 milionë euro për periudhën 2014-2016. Kjo paketë përfshin edhe instrumentet e mëposhtme financiare: i) kredi të buta e të lidhura, të mbetura nga Protokollin i Bashkëpunimit për Zhvillim (PBZH) 2002-2004; ii) kredi të reja të buta e të palidhura, sipas rregullave të OBZHE-së (Marrëveshja mbi udhëzimet për kreditë e eksportit të mbështetura zyrtarisht -neni 36-a); iii) një fazë të re të programit të konvertimit të borxhit, dhe iv) një komponent granti.

II. KONTEKSTI ZHVILLIMOR NË SHQIPËRI

Shqipëria është një vend me të ardhura të mesme të larta (PBB 4,090 USD për frymë¹) me një nivel mesatarisht të lartë papunësie (13% - FMN: 2013). Ajo zë vendin e 70-të nga 187 vende dhe territore², me një vlerë prej 0.749, që përbën edhe vlerën e 5-të më të ulët mes vendeve evropiane, pas Moldavisë, Bosnjë-Hercegovinës, Maqedonisë dhe Ukrainës³. Që nga viti 1991, Shqipëria ka përjetuar një tranzicion të shpejtë drejt tregut dhe ka pësuar një rritje të konsiderueshme të PBB-së (mbi 6% në pesë vjet deri në vitin 2008), por që ende nuk i arrin standardet e BE-së në disa fusha, të tilla si konkurrenca ekonomike, përfshirja sociale, konsolidimi i shtetit ligjor, qëndrueshmëria mjedisore dhe infrastrukturën fizike. Që prej vitit 2009 dhe me shpërthimin e krizës globale ekonomike dhe financiare, ekonomia shqiptare ka ruajtur një rritje pozitive, por të kufizuar: rritja e PBB-së shënoi një zbritje të lehtë nga 3.3% në vitin 2009 në 1.6% në vitin 2012.

Shqipëria ka nënshkruar një Marrëveshje Stabilizim-Asociimi (MSA) në vitin 2006 dhe ka dorëzuar formalisht aplikimin për anëtarësim në BE në vitin 2009. Në vitin 2012 Komisioni Evropian rekomandoi që Shqipërisë t'i jepet statusi i vendit kandidat të BE-së, në varësi të përmbushjes së masave kryesore në fushat e reformës gjyqësore dhe administratës publike, si edhe rishikimit të rregullave të procedurës së parlamentit. Që atëherë, Shqipëria ka bërë hapa të konsiderueshëm dhe të qëndrueshëm përpara në rrugën e saj drejt integritimit në BE, siç edhe është konstatuar në Raportin e Komisionit Evropian të qershorit 2014. Për këto arsye, Italia përshëndet dhënien e statusit kandidat të Shqipërisë në BE. Që nga viti 2005, Qeveria e Shqipërisë (QSH) ka marrë një rol gjithnjë e më të madh udhëheqës në koordinimin e ndihmës së huaj. Sistemi i Planifikimit të Integruar (SPI), me mbështetjen e Komunitetit Ndërkombëtar, përbën edhe mekanizmin operacional që siguron efikasitetin dhe konformitetin e politikës së qeverisë, planifikimit, buxhetit dhe proceseve monitoruese. Departamenti i Programimit të Zhvillimit, Financimeve dhe Ndihmës së Huaj (DPZHFNH) pranë Këshillit të Ministrave ka mandatin për koordinimin dhe monitorimin e

¹BB, 2013.

²Indeksi i Zhvillimit Njerëzor, 2012, PNUD.

³IZHNJ 2013, PNUD.

Strategjisë Kombëtare për Zhvillim dhe Integrim (SKZHI) që përbën edhe kuadrin kombëtar strategjik afatmesëm-afatgjatë, i cili udhëheq procesin e bashkërendimit dhe harmonizimit të Partnerëve për Zhvillim dhe Integrim (PZHI). SKZHI-ja zbatohet nëpërmjet Programeve Buxhetore Afatmesme, të cilat përfshijnë projektimet për fondet kombëtare dhe ato donatorë të zbatimit të strategjive. Për më tepër, në mbështetje të mandatit të saj shumë-aspektësh të planifikimit strategjik, analizimit të politikave, monitorimit, vlerësimit dhe koordinimit të donatorëve, DPZHFNH-ja udhëheq edhe hartimin dhe zhvillimin e Sistemit të Menaxhimit të Informacionit për Ndhimën e Huaj.

Shqipëria ka një strukturë të mirë qeveritare për koordinimin e donatorëve në vend. Sektorët kryesorë të zhvillimit pasqyrohen me anë të grupeve sektoriale specifike të punës, që bashkojnë ministratë përkatëse dhe donatorët aktivë, nën udhëheqjen e zyrës qeveritare për koordinimin e donatorëve. Donatorët organizohen nëpërmjet Sekretariatit Teknik të Donatorëve, i cili përfshin përfaqësues të Komisionit Evropian, Bankës Botërore, OSBE-së, PNUD-it, së bashku me donatorët bilateralë. Takimet koordinuese me institucionet ndërkombëtare financiare, si edhe me donatorët e BE-së dhe ata jo të BE-së, organizohen rregullisht. Ato fokusohen kryesisht në planifikimin e politikës kombëtare dhe mekanizmit monitorues, të tilla si orientimet strategjike të Sistemit të Planifikimit të Integruar dhe dimensionet rajonale të planifikimit dhe programimit të Instrumentit të Para-anëtarësimit të BE-së (IPA).

Si Italia, ashtu edhe Shqipëria janë të përkushtuara që të mbështesin e të marrin pjesë në mënyrë aktive në procesin e harmonizimit të donatorëve dhe bashkërendimit të ndihmës, duke zbatuar tërësisht parimet e përcaktuara me anë të Rezolutës së Monterreit (mars 2002), theksuar më tej me anë të Deklaratës pasuese të Romës mbi Harmonizimin (shkurt 2003), Deklaratës së Parisit mbi Efikasitetin e Ndhimës (mars 2005), Agjendës së Akrës për Veprim (shtator 2008) dhe Partneritetit të Busanit për Zhvillim (dhjetor 2011).

Si lehtësuese e Nismës Pista e Shpejtë mbi Ndarjen e Punës së BE-së për Shqipërinë, Italia e ka ndihmuar Qeverinë e Shqipërisë në ndërmarrjen e kësaj iniciative (FT-DoL). Në vitin 2010 është pranuar dhe nënshkruar një Memorandum Mirëkuptimi (MM) ndërmjet qeverisë shqiptare dhe komunitetit të donatorëve të BE-së, që përcakton edhe donatorët kryesorë për secilin sektor. Italia u caktua si donator kryesor në zhvillimin e sektorit privat, dhe u njoh edhe si kontribuuesi përkatës dhe donatori aktiv në sektorin e zhvillimit shoqëror (punësimi/AFP, barazia gjinore, përfshirja sociale, shëndetësia dhe arsimi) dhe atë të zhvillimit bujqësor e rural.

III. MËSIMET E NXJERRA

Ndihma Zyrtare Italiane për Zhvillim (NZIZH) ka disbursuar në Shqipëri një shumë prej rreth 700 milionë euro, të investuar në vend që në fillim të viteve '90 me qëllimin e përballimit të emergjencave të këtyre viteve, në mbështetje të modernizimit të infrastrukturave publike, promovimit të demokratizimit dhe fuqizimit institucional, duke mbështetur zhvillimin e qëndrueshëm shoqëroro-ekonomike, dhe në vitet e fundit, duke shoqëruar integrimin e vendit në BE.

Protokolli Dypalësh i Bashkëpunimit për Zhvillim (PDBZH) 2002-2004, i nënshkruar në prill të vitit 2002, financoi një numër të gjerë programesh të cilat fokusoheshin në zhvillimin shoqëroro-ekonomike dhe infrastrukturat publike. Sektorët e ndërhyrjes përfshinin energjinë, transportin, infrastrukturat dhe furnizimin me ujë, por edhe zhvillimin e sektorit privat, bujqësinë, arsimin, shëndetësinë, infrastrukturat bazë shoqërore dhe kapacitetin institucional. Një portofol kaq i gjerë dhe i fragmentuar ka kërkuar kosto të mëdha menaxhimi për asistencë teknike të lartë dhe të vazhdueshme dhe procese të zgjatura procedurale. Duke mbajtur parasysh këtë, Protokolli Dypalësh i Bashkëpunimit për Zhvillim (PDBZH) 2010-2012 është përqendruar në tri sektorë kryesorë:

zhvillimin e sektorit privat, bujqësinë dhe zhvillimin rural e shoqëror ndërsa miratohet strategjia dalëse nga sektorët e tjerë.

Përvoja e fituar gjatë këtyre viteve dhe rekomandimet e vitit 2014 të vlerësimit të partne-rëve të OBZHE-së/BNZH mbi bashkëpunimin italian inkurajon mbështetjen e mëtejshme mbi bazën e praktikave më të mira dhe në fushat specifike dhe të ndërlidhura, me qëllimin e krijimit të efekteve të shumëfishta të ndikimit të programeve dhe optimizimit të përpjekjeve të përbashkëta të bashkëpunimit për zhvillim. Pranohet, po ashtu, edhe nevoja e strukturimit të proceseve të hartimit dhe disbursimit më efektive nga pikëpamja kohore se më parë.

KIZH-ja njeh rëndësinë e ndihmës së shpejtë dhe agjendën e zhvillimit efektiv. Pronësia vendore dhe pozicionimi janë parime bazë për garantimin e qëndrueshmërisë dhe ndikimit, ashtu siç janë edhe përdorimi i sistemeve të vendit dhe harmonizimi, të cilat synojnë në zvogëlimin e kostove të transaksionit dhe përpjekjeve të dyfishta mes iniciativave të donatorëve. Përgjegjësia e përbashkët përforcon transparencën, qeverisjen dhe efikasitetin. Në këtë aspekt, Programi Italo-Shqiptar i Konvertimit të Borxhit për Zhvillim (KBZH) konsiderohet si praktika më e mirë, jo vetëm për arsye të lidhjes dhe miratimit nga ana e tij të parimeve të efikasitetit të Ndhmës dhe Zhvillimit, por edhe për fleksibilitetin, shpejtësinë dhe efektet zinxhir të zhvillimit të kapaciteteve. Rrjedhimisht, iniciativat e ardhme të KIZH-së në Shqipëri do të miratojnë modalitetet e zbatimit në përputhje me objektivat dhe strategjitë e zhvillimit, programet dhe procedurat e rëna dakord me qeverinë shqiptare dhe komunitetin e donatorëve.⁴ Në këtë pikë, do të inkurajohet më tej harmonizimi me donatorët e tjerë, veçanërisht përmes Komisionit Evropian, mundësisht mes programimit të përbashkët, bashkëpunimit të deleguar dhe mekanizmave të kombinuar financues. Do të promovohen gjithashtu edhe qasjet me bazë të gjerë sektoriale dhe programore.

KIZH-ja do të aplikojë modalitete të menaxhimit bazuar në rezultate, për zbatimin e Programit të Vëndit, si edhe procese të përbashkëta monitorimi dhe vlerësimi, bazuar në sistemet e vendit. Që prej vitit 2005, QSH-ja ka pasur një progres të jashtëzakonshëm në lidhje me treguesit e ndryshëm të efektivitetit të ndihmës, siç janë fuqizimi i përgjegjësisë së ndërsjellë dhe zvogëlimi i strukturave paralele të zbatimit të projekteve. Me prezantimin e një sistemi gjithëpërfshirës të thesarit dhe përmirësimeve në fushat e prokurimit, auditimit të brendshëm e të jashtëm, dhe ngritjes së një Sistemi të qëndrueshëm Menaxhimi Informacioni për regjistrimin e financimeve të donatorëve, përmbushen kushtet kryesore të Menaxhimit Financiar Publik, duke i krijuar mundësinë donatorëve të përdorin tërësisht sistemet e QSH-së gjatë ciklit të menaxhimit të projektit.

Italia njeh rolin e rëndësishëm të organizatave joqeveritare italiane dhe shqiptare (OJQ-ve) në inkurajimin e pronësisë demokratike të aktorëve vendorë zhvillimorë, në mbështetjen e rrjeteve sociale apo partnere, promovimin e rolit dhe pjesëmarrjes së të gjitha palëve shoqërore dhe politike, të cilët mbështesin dhe garantojnë zhvillimin, qeverisjen e mirë dhe demokratizimin. Për më tepër, Italia njeh dialogun konstruktiv që përfshin rajonet italiane dhe autoritetet vendore që veprojnë në Shqipëri, të cilat garantojnë një vlerë të shtuar në mbështetje të kohezionit territorial dhe forcimit të procesit aktual të decentralizimit në vend.

Në përgjithësi, si rezultat i bashkëpunimit të ngushtë dhe afatgjatë ndërmjet Italisë dhe Shqipërisë në një grup të gjerë sektorësh, mjaft aktorë të të ashtuquajturit “Sistema Italia” tashmë janë të pranishëm në vend, duke përfshirë edhe përfaqësuesit nga OJQ/OSHC, sektori privat, fusha akademike dhe autoritetet italiane vendore. KIZH-ja do të promovojë fuqishëm një partneritet përfshirës mes institucioneve të ndryshme të dy vendeve, do të stimulojë mes niveleve të ndryshme të

⁴I bëhet referencë Sekretariatit Teknik të Donatorëve dhe takimev të PZHI-së.

angazhimit italian, dhe do të inkurajojë një qasje gjithëpërfshirëse ndaj vendit në praktikën e bashkëpunimit për sigurimin e një koherence efektive të politikës për zhvillim.

IV. PRIORITETET STRATEGJIKE TË BASHKËPUNIMIT BILATERAL

Bazuar në procesin e konsultimit të ndërmarrë në fund të vitit 2013, i cili mori në konsideratë përvojën e kaluar, prioritetet dhe objektivat kombëtarë zhvillimore, parimet efektive të ndihmës dhe zhvillimit dhe ndarjes së punëve mes donatorëve, autoritetet shqiptare dhe italiane ranë dakord që Protokolli i Bashkëpunimit për Zhvillim për vitet 2014-2016 të adresojë kryesisht komponentët e mëposhtëm kryesorë dhe prioritetet strategjike të SKZHI-së:

a) Zhvillim i qëndrueshëm nëpërmjet përmirësimit të konkurrueshmërisë dhe përdorimit efikas të burimeve, duke pasur parasysh veçanërisht forcimin e konkurrueshmërisë dhe inovacionit për rritjen në sektorët kryesorë ekonomikë, duke përfshirë bujqësinë dhe zhvillimin rural. Për më tepër, fondet e konsiderueshme të mbetura, sërisht në dispozicion nga PBZH 2002-2004 lejojnë mbështetjen shtesë të infrastrukturës për zhvillim në lidhje me energjinë, ujën dhe kanalizimet. Megjithatë, është pranuar se KIZH-ja po tërhiqet nga mbështetja e drejtpërdrejtë për zhvillimin e infrastrukturës.

b) Investimi në njerëz dhe kohezionin social do të fokusohet kryesisht në zhvillimin e burimeve njerëzore, përfshirjen sociale dhe veprimet për kohezionin territorial. Kjo shtyllë do të adresohet edhe më tej nëpërmjet një çështjeje tjetër: 1) Programin e konvertimit të borxhit. Ky instrument rezultoi të ishte tejet fleksibël, efektiv dhe reagues ndaj prioritetëve të zhvillimit shoqëror dhe nevojave vendore, duke nxitur zhvillimin e burimeve njerëzore, përfshirjen dhe kohezionin social, barazinë gjinore, duke mbështetur pronësinë dhe fuqizimin e kapaciteteve të autoriteteve vendore. Për më tepër, burime të reja do të caktohen në mbështetje të: 2) Trajnimit dhe formimit profesional (TFP) për të përfshirë më mirë nevojat e tregut në perspektivën e të nxënës gjatë gjithë jetës.

c) Qeverisja e mirë, demokracia dhe shteti ligjor. Të dyja palët e pranojnë vlerën e parimeve evropiane të subsidiaritetit dhe afërsisë në mundësimin e shërbimeve nga sektori publik. Duke pasur këtë parasysh, KIZH-ja do të mbështesë reformën territoriale administrative të qeverisë shqiptare, në proces zbatimi, me qëllimin konsolidimin e Njësisë të Qeverisjes Vendore (NJQV) drejt decentralizimit më të gjerë rregullator e fiskal dhe fuqizimit të autonomisë vendore. Tashmë njihet rëndësia që procesi i reformës territoriale administrative ndjek standardet ndërkombëtare për objektivitetin analitik, transparencën dhe gjithëpërfshirjen. Mbështetja e KIZH-së ndaj reformës shqiptare territoriale administrative do të përdorë mekanizmat e fondeve të përbashkëta shumë-donatorësh.

Duke ndjekur iniciativat e bashkëpunimit të zbatuara gjatë viteve të fundit, po ashtu, KIZH-ja trajton edhe çështjet themelore ndërsektoriale në të gjitha fushat e ndërhyrjes të përmendura më sipër. Të drejtat e njeriut, demokracia, paqja dhe siguria, shteti ligjor, barazia gjinore dhe fuqizimi i grave, mbrojtja e pakicave dhe grupeve të rrezikuara, përfshirja sociale e personave me aftësi të kufizuara, mbrojtja e mjedisit, trashëgimia kulturore dhe zhvillimi i kapaciteteve janë çështje që Italia i integron në nivelin ndërkombëtar. Këto vlera politike dhe morale, të ndërfutura në politikën e jashtme italiane, janë parakushte themelore mbi të cilat Italia ka ndërtuar partneritetin e saj me Shqipërinë.

KIZH-ja do të punojë në disa çështje ndër sektoriale, si barazia gjinore dhe fuqizimi i grave; përfshirja sociale e personave me aftësi të kufizuara, pakicave dhe grupeve të rrezikuara; mbrojtja e mjedisit; dhe lufta kundër korrupsionit, të cilat pengojnë qeverisjen e mirë, dobësojnë reagimin e administratës publike dhe përkeqësojnë përgjegjëshmërinë dhe integritetin institucional. KIZH-ja do të punojë për këto çështje duke i integruar ato nëpër fushat kryesore dhe sektorët prioritarë, ose duke përdorur fondet e përbashkëta shumë-donatorësh.

V. NDËRHYRJET SEKTORIALE PËR PERIUDHËN 2014- 2016

Qeveritë e Shqipërisë dhe Italisë ranë dakord në lidhje me nevojën e hartimit të Protokollit të Bashkëpunimit për Zhvillim, i cili mbulon periudhën 2014 – 2016 për zbatimin e objektivave, udhëzimeve dhe prioriteteve të përcaktuara më sipër.

Hartimi i PBZH 2014 - 2016 i është caktuar Ambasadës Italiane në Tiranë – Zyra e Bashkëpunimit për Zhvillim (ZBZH), nën mbikëqyrjen dhe koordinimin e Ambasadorit Italian dhe të Drejtorisë së Përgjithshme për Bashkëpunimin për Zhvillim (DPBZH) të Ministrisë Italiane të Punëve të Jashtme dhe Bashkëpunim Ndërkombëtar. Hartimi i PBZH-së është bërë duke marrë në konsideratë rezultatet dhe përvojën e fituar gjatë PBZH-ve të mëparshme. Gjatë procesit përgatitor të protokollit të bashkëpunimit 2014 -2016, UTL në Tiranë ka ruajtur dialog të vazhdueshëm me autoritetet shqiptare përkatëse (Departamentin e Programimit të Zhvillimit, Financimeve dhe Ndhmës së Huaj– pranë Këshillit të Ministrave dhe ministritë përkatëse të linjës).

a) Zhvillimi i Qëndrueshëm nëpërmjet përmirësimit të konkurrueshmërisë dhe përdorimit eficient të burimeve

a.1 Konkurrueshmëria dhe inovacioni për rritjen

1. Zhvillimi ekonomik me fokus të veçantë në nxitjen e IHD/IND të reja.

KIZH-ja është në pararojë të mbështetjes së konkurrueshmërisë, inovacionit, cilësisë dhe krijimtarsisë në sektorin privat, dhe fuqizimit të ndërmarrjeve të vogla & të mesme (NVM) në veçanti, një fushë ku Italia luan rolin e donatorit kryesor mes anëtarëve të Bashkimit Evropian. Ky fokus do të fuqizohet në tri vitet e ardhme me 20 milionë euro të tjera për një program që synon nxitjen e IHD/IND të reja në Shqipëri. Objektivat kryesorë të këtij programi do të jenë: (i) ngritja dhe financimi i një “Skeme mbështetëse e Programit” për iniciativat e projekteve të biznesit në sektorët potencialë për rritje të lartë/strategjikë; (ii) mbështetja për qeverinë shqiptare në themelimin e “Agjencisë së pjesëmarrjes”, në fazën e saj fillestare, për zbatimin e skemave të financimit; (iii) mbështetja e aktiviteteve dhe veprimeve për nxitjen e të ashtuquajturve “Mundësues për investime”.

Shpërndarja e fondeve: 20 milionë euro (kredi e butë). Modalitetet e programit do të përcaktohen në marrëveshjeje ndërmjet palëve. Institucionet kryesore referuese për programin do të jenë Zyra e Kryeministrit/Njësia e Investimeve Strategjike dhe Ministria e Zhvillimit Ekonomik, Tregtisë dhe Sipërmarrjes.

2. Bujqësia dhe zhvillimi rural me fokus të veçantë në mbështetjen e iniciativave që synojnë rritjen ekonomike/punësimin dhe të sistemeve produktive në sektor.

Italia ka qenë gjithnjë një donator i fuqishëm dhe aktiv në këtë sektor dhe aktualisht po e mbështet procesin e integritit të Shqipërisë në BE duke lehtësuar ndryshimet legislative në përputhje me *acquis communautaire* në fushën e bujqësisë dhe zhvillimit rural dhe duke fuqizuar kapacitetet e qeverisë shqiptare në zbatimin e politikave përkatëse. Përvoja dhe rezultatet e arritura do të fuqizohen më tej në tri vitet e ardhme me 5 milionë euro për një program që synon financimin e iniciativave të biznesit, të cilat stimulojnë IHD/IND në sektorin e bujqësisë dhe/apo iniciativat e biznesit që përkthehen në zhvillim ekonomik. Në fokus do të jenë, po ashtu, edhe fuqizimi i zinxhirëve të prodhimit, standardeve të sigurisë ushqimore dhe organizimit të fermerëve.

Shpërndarja e fondeve: 5 milionë euro (kredi e butë). Modalitetet e programit do të përcaktohen në marrëveshjeje mes palëve. Institucioni kryesor referues për programin do të jetë Ministria e Bujqësisë, Zhvillimit Rural dhe Administrimit të Ujërave.

3. Programi i asistencës teknike

Shpërndarja e fondeve: 2.4 milionë euro (grant) për mundësimin e asistencës teknike për menaxhimin e programeve të zhvillimit ekonomik (duke përfshirë bujqësinë dhe zhvillimin rural, si edhe programet e grave në sipërmarrje). Institucionet kryesore referuese për programin do të jenë Kryeministria/Njësia e Investimeve Strategjike, Ministria e Zhvillimit Ekonomik, Tregtisë dhe Sipërmarrjes dhe Ministria e Bujqësisë, Zhvillimit Rural dhe Administrimit të Ujërave. Komponenti i grantit përfshin, po ashtu, edhe një komponent për zhvillimin e grave në sipërmarrje.

a.2 Infrastruktura për zhvillim

4. Energjia. Që në fillim të aktivitetit në vend, KIZH-ja ka dhënë një kontribut të rëndësishëm në stabilizimin e sektorit shqiptar të energjisë elektrike. Programet që synonin përmirësimin e kapaciteteve të menaxhimit dhe qëndrueshmërinë e sektorit, duke mbështetur operatorët elektrikë shqiptarë, në drejtim të fuqizimit strukturor të sistemit shqiptar të shpërndarjes së energjisë elektrike dhe integritetit të tij në rrjetin rajonal Ballkani. Me fondet e mbetura nga PBZH 2002-2004, KIZH-ja do të financojë më tej: i) projekte rehabilitimi; ii) ngritjen e kapaciteteve dhe veprimtaritë e transferimit të njohurive.

Shpërndarja e fondeve: 16.2 milionë euro (kredi e butë e mbetur nga PBZH 2002-2004) bashkë me fondet e mundshme të mbetura nga kontratat në zbatim. Modalitetet e programit do të përcaktohen në marrëveshje mes palëve. Institucioni kryesor referues për programin do të jetë Ministria e Energjisë dhe Industrisë.

5. Uji dhe kanalizimet. KIZH-ja ka financuar programe të rëndësishme për përmirësimin e shërbimeve të integruara të ujit, sistemeve të shpërndarjes, furnizimit me ujë të pijshëm, të grumbullimit dhe të trajtimit të kanalizimeve të zonës së gjerë urbane të Tiranës. Për shkak të fondeve të mbetura nga PBZH 2002-2004, KIZH-ja do të financojë më tej një program infrastrukture për furnizimin me ujë, grumbullimin dhe trajtimin e kanalizimeve në zonat prioritare që do të identifikohen bashkërisht.

Shpërndarja e fondeve: 10.5 milionë euro (kredi e butë e mbetur nga PBZH 2002-2004). Modalitetet e programit do të përcaktohen në marrëveshjeje mes palëve. Institucioni kryesor referues për programin do të jenë Ministria e Transportit dhe Infrastrukturës.

b) Investimi në njerëz dhe kohezioni social

6. Programi i Konvertimit të Borxhit për Zhvillim. Që në konceptimin e tij gjatë fazës së parë, Programi IADSA përmbushi parimet më të avancuara të zhvillimit efektiv (p.sh. pozicionimit, menaxhimit mbi bazë rezultatesh, harmonizimit dhe përgjegjshmërisë) duke mbështetur iniciativat e zhvillimit shoqëror të promovuara nga institucionet publike shqiptare në nivel kombëtar dhe vendor, me qëllim fuqizimin e kohezionit social mbi baza territoriale, zhvillimin e balancuar rajonal, barazinë sociale dhe krijimin e vendeve të punës në mbështetje të Shqipërisë në rrugën e saj drejt Bashkimit Evropian. Faza e dytë e programit do të mbështetet në praktikën më të mira dhe rezultatet e arritura deri tani, duke investuar më tej në zhvillimin e burimeve njerëzore, punësimin, nxitjen e barazisë gjinore, rritjes së kohezionit social, me fokus të veçantë tek të rinjtë e papunë, gratë në nevojë, pakicat dhe personat me aftësi të kufizuara dhe mbështetjen e mbrojtjen sociale për grupet e rrezikuara.

Shpërndarja e fondeve: 20 milionë euro. Modalitetet e programit do të përcaktohen në marrëveshjeje mes palëve. Institucioni kryesor referues për programin do të jetë Ministria e Financave.

7. Arsimi dhe formimi profesional përmes inovacionit. Programi i financuar nga KZHI-ja do të fokusohet specifikisht në mbështetjen e zgjerimit të një shoqërie të bazuar në njohuri të avancuara në përputhje me kërkesat e tregut të punës për thithjen e IHD/IND në sektorët produktivë, ku Shqipëria paraqet potencial të madh dhe ku Italia përbën një vlerë të rëndësishme të shtuar (p.sh. turizmi, moda, mobilia, përpunimi i ushqimeve bujqësore, etj...).

Shpërndarja e fondeve: 5 milionë euro (kredi e butë). Modalitetet e programit do të përcaktohen në marrëveshje mes palëve. Institucionet kryesore referuese për programin do të jenë Ministria e Rinisë dhe Mirëqenies Sociale dhe Ministri i Shtetit për Inovacionin dhe Administratës Publike.

c) Qeverisja e mirë, demokracia dhe shteti ligjor

8. Reforma territoriale dhe antikorrupsioni. KIZH-ja do të mbështesë reformën territoriale administrative dhe luftën kundër korrupsionit përmes kontributit financiar në fondin e përbashkët shumëdonatorësh.

Shpërndarja e fondeve: 0.8 milionë euro (grant). Institucioni kryesor referues për programin do të jetë ministri i Shtetit për Çështjet Vendore.

d) Menaxhimi i Programit dhe Monitorimi për Rezultate

9. Menaxhimi i programit dhe monitorimi për rezultate, asistenca teknike dhe kostot operacionale për zbatimin e programit të vendit.

Shpërndarja e fondeve: 1.8 milionë euro (grant). Institucion kryesor referues për menaxhimin e programit dhe monitorimin për rezultate do të jetë Zyra e Kryeministrit/Departamenti i Programimit të Zhvillimit, Financimeve dhe Ndhmës së Huaj.

VI. INICIATIVAT E FINANCUARA JASHTË PROTOKOLLIT PËR BASHKË-PUNIMIN PËR ZHVILLIM

Modalitetet financiare dhe kanalet e KIZH-it parashikojnë fonde specifike për OJQ-të/OSHC-të dhe organizatat ndërkombëtare të programuara mbi baza vjetore. Financimet e KIZH-së për këto synime do të jetë përtej financimeve të specifikuar në këtë protokoll. Për më tepër, KIZH-ja në të gjithë angazhimet e tij do të synojë të rrisë koherencën në financimin dhe bashkëpunimin me projektet e OJQ-ve dhe autoritetet vendore italiane (bashkëpunimi i decentralizuar).

VII. MONITORIMI DHE VLERËSIMI

Në përputhje me parimet e efektivitetit të ndihmës për zhvillim dhe rekomandimet e OECD-DAC për veprim të bashkëpunimit për zhvillim, të dyja palët do të zbatojnë parimet e menaxhimit mbi bazën e rezultateve, në përpjekjen e tyre të përbashkët për të arritur një përdorim efektiv dhe eficient të burimeve, për të treguar ndikimin, arritjet dhe progresin e programeve dhe, si përfundim, të jenë të përgjegjshëm përpara qytetarëve përkatës dhe partnerëve ndërkombëtarë.

Për këtë qëllim, brenda gjashtë muajve nga nënshkrimi, palët do të krijojnë një kuadër monitorimi dhe vlerësimi, dhe një Sistem të Menaxhimit të Njohurive të rëndësishëm për këtë protokoll në mënyrë që të përfitojnë nga përvoja, për të informuar nivelet vendim marrëse dhe forcimin e kapaciteteve. Kur është e mundur, Palët do të shqyrtojnë mundësitë e përfshirjes së sistemeve të vendit për të matur rezultatet, produktet dhe përmbushjen e veprimeve. Bazuar në rezultatet e arritura, Palët do të miratojnë masa të posaçme për të lehtësuar dobësitë pikat e dobëta apo të metat e mundshme.

VIII. SHPËRNDARJA E BURIMEVE TË PROTOKOLLIT PËR BASHKËPUNIMIN PËR ZHVILLIM 2014 - 2016

Qeveria italiane, në bazë të ligjit mbi Buxhetin e Shtetit për vitet 2014 dhe 2016, do të vërë në dispozicion një paketë prej 81.7 milionë euro për zbatimin e këtij Protokollit për Bashkëpunimin për Zhvillim 2014 -2016.

Detajet në lidhje me sektorët e identifikuar, shpërndarjen indikative të burimeve (vlerat e sakta do të identifikohen në fund të ushtrimeve vlerësuese), dhe kanalet financiare që do të përdoren janë përcaktuar në tabelën e mëposhtme:

PROTOKOLLI PËR BASHKËPUNIMIN PËR ZHVILLIM 2014-2016

SEKTORI	REZULTATET E PRITSHME TË SEKTORIT	PROGRAMET	INSTITUCIONI SHQIPTAR	INSTRUMENT I FINANCIAR	SASIA NË EUR O
a. RITJA E QËNDRUESHME PËRMES PËRMIRËSIMIT TË KOMKURRUESHMËRISË DHE PËRDORIMIT EFIÇENT TË BURIMEVE					
<i>a.1 Konkurrueshmëria dhe inovacioni për zhvillim</i>					
Zhvillimi ekonomik	Rritja e IHD/IND, promovimi i investimeve në teknologji	Për t'u identifikuar	ZKM/Njësia e Investimeve Strategjike dhe Ministria e Zhvillimit Ekonomik	Kredi e butë	20
Bujqësia dhe zhvillimi rural	Forcimi i një prodhimi ushqimor të qëndrueshëm dhe cilësor duke zhvilluar një sektor agro-ushqimor konkurrues dhe novatore	Për t'u identifikuar	Ministria e Bujqësisë, Zhvillimit Rural dhe Administrimit të Ujërave	Kredi e butë	5
Programi i Asistencës Teknike	Zhvillimi i IHD/IND në sektorët kyç, nxitja e investimeve në teknologji, sipërmarrjen e grave	Asistenca teknike dhe shërbimet mbështetëse; fuqizimi i rolit të grave	KiM/DPZHFN H dhe ministrinë përkatëse	Grant	2.4
<i>a.2 Infrastruktura për zhvillim</i>					
Energjia	Përmirësimi i efikasitetit të energjisë në të gjithë sektorët; Zvogëlimi i humbjeve në shpërndarjen e energjisë elektrike	Projekte rehabilituese; ngritja e kapaciteteve dhe transferimi i njohurive	Ministria e Energjisë dhe Industrisë	Kredi e butë (fonde tepricë AID 6656)	16.2
Uji dhe kanalizimet	Zgjerimi dhe përmirësimi i	Furnizimi me ujë dhe	Ministria e Transportit dhe	Kredi e butë (fonde tepricë	10.5

	shërbimeve të ujit dhe kanalizimeve	mbledhja e ujërave të zeza e trajtimi	Infrastrukturës	AID 6345)	
b. I INVESTIMI NË NJERËZ DHE KOHEZIONIN SOCIAL					
Konvertimi i Borxhit për Zhvillim⁵	Arsimi, AFP, Punësimi dhe Përfshirja Sociale, Mbrojtja Sociale	Marrëveshja Italo-Shqiptare për Konvertimin e Borxhit (IADSA)	Ministria e Financave	Konvertim borxhi	20
AFP	Forcimi i AFP- së për tregun e punës, nëpërmjet iniciativave novatore	Për t'u identifikuar	Ministria e Mirëqenies Sociale Ministri i Inovacionit dhe Administratës Publike	Kredi e butë	5
c. QEVERISJA E MIRË, DEMOKRACIA DHE SHTETI LIGJOR					
Qeverisja e mirë dhe decentralizim i	Decentralizimi dhe reforma territoriale antikorrupsion i	Mbështetje për reformën territoriale administrative (PNUD- STAR); antikorrupsion i	Ministri për Çështjet Vendore	Grant	0.8
d. MENAXHIMI I PROGRAMIT DHE MONITORIMI PËR REZULTATE					
Monitorimi për Rezultate, Asistenca Teknike	Programi në Vend zbatohet me efikasitet	Përgatitja e programit, menaxhimi dhe monitorimi për rezultate	-	Grant	1.8
TOTALI					81.7
KREDI E BUTË					30
KREDI E BUTË TEPRICË					26.7
KONVERTIMI I BORXHIT					20
GRANT					5

Firmosur në Tiranë më:.....2014, në dy origjinale

⁵ Programi i Konvertimit të Borxhit do t'i nënshtrohen miratimit nga Ministrinë Italiane të Ekonomisë dhe Financave.